

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Samenleving

Datum 11 juni 2012
Ons kenmerk 2012/233784
Contactpersoon S.M.M. Borgers
Doorkiesnummer 023-5113002
E-mail samenvoorelkaar@haarlem.nl
Onderwerp Voortgang transitie sociaal domein
Bijlage Stand van zaken praktijkwerkplaatsen

Geachte leden,

Op 7 juni jl. bent u tijdens de tweede raadsmarkt over de transitie van het sociaal domein met Haarlemmers en vertegenwoordigers van maatschappelijke partners in gesprek gegaan over de kaderstellende nota 'Samen voor elkaar' en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma 2012. Met deze brief willen wij u informeren over de gevolgen voor de transitie na de val van het kabinet Rutte en de voortgang op de uitvoering van de praktijkwerkplaatsen. Het is een vervolg op brief 2012/141197.

Lenteakkoord

Op 23 april 2012 is het kabinet Rutte gevallen. In de dagen erna is door een aantal Kamerfracties een zogenaamd Lenteakkoord bereikt. Dit begrotingsakkoord voor 2013 is door het kabinet verwerkt in de Voorjaarsnota 2012, die op 25 mei 2012 naar de Tweede Kamer is gestuurd. Uit de stukken valt op te maken dat een aantal eerder genomen besluiten wordt teruggedraaid. Zo wordt de huishoudinkomenstoets in de Wet Werk en Bijstand (WWB) afgeschaft en worden de bezuinigingen op het PGB en het passend onderwijs (deels) teruggedraaid. De Wet Werken naar Vermogen (WWNV) wordt niet per 1 januari 2013 ingevoerd en ook wordt de overheveling van de begeleidingsfuncties uit de Awbz naar de Wmo per 1 januari 2013 opgeschort. Over de decentralisatie van de Jeugdzorg wordt in het Lenteakkoord niet gesproken.

Tweede Kamerbehandeling

Los van wat er in het Lenteakkoord staat, heeft de Tweede Kamer op 5 juni 2012 besloten welke wetsvoorstellen controversieel worden verklaard. Dat geldt onder andere voor de overheveling van de begeleidingsfunctie Awbz naar de Wmo en de Wet Werken naar Vermogen. Het controversieel verklaren van de wetsvoorstellen betekent dat de behandeling ervan wordt opgeschort totdat er een nieuw kabinet is of totdat de Kamer besluit om het onderwerp van de lijst te halen.

De stelselherziening Jeugdzorg is door de Tweede Kamer niet-controversieel verklaard. De behandeling van dit onderwerp wordt door de Kamer voortgezet in deze demissionaire periode.

Intussen wordt door de VNG en de G32 een stevig pleidooi gehouden voor het overeind houden van de ambities voor en hervormingen in het sociaal domein. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is dat de decentralisatie van taken naar gemeenten de beste kansen biedt voor een beter sociaal domein.

Gevolgen voor de kaderstellende nota Samen voor elkaar

Hoewel de maatregelen in het Lenteakkoord ingrijpend zijn, hebben deze nauwelijks gevolgen voor de transitie van het sociaal domein. Dit domein blijft immers niet beperkt tot de drie decentralisaties maar omvat het gehele terrein van de programma's 3 (Wonen, welzijn en Zorg), 4 (Jeugd en Onderwijs) en 7 (Werk en Inkomen) uit de Programmabegroting.

De veranderboodschap van Samen voor elkaar blijft dan ook onverkort van toepassing.

Het systeem van maatschappelijke ondersteuning en activering (inclusief re-integratie) staat onder grote druk. Er is steeds minder geld voor professionele ondersteuning en begeleiding terwijl de behoefte aan ondersteuning juist groeit. Dat vereist een ander systeem, waarbij de overheid streeft naar verbeteringen en daarnaast vaker een beroep doet op de burger, op de professionele partners, op solidariteit en zorgzaamheid.

Wat betekent dat voor Haarlem? We spreken burgers aan op eigen verantwoordelijkheid; wat kunnen ze zelf doen? De gemeente neemt Haarlemmers minder bij de hand en stimuleert ze om voor zichzelf en anderen te zorgen:

- Eigen kracht: Haarlemmers hebben zelf de regie; wat kunnen zij wèl?
- Zelfredzaamheid: Haarlemmers kunnen zelfstandig functioneren, eventueel met hulp.
- Actief burgerschap: Haarlemmers doen mee vanuit eigen mogelijkheden en wederkerigheid.

De gemeente steunt Haarlemmers in hun zelfredzaamheid en in hun hulp aan anderen. Zo is er hulp op maat voor mensen die tijdelijk de regie over hun leven kwijt zijn. Er is een vangnet voor de kwetsbaarste mensen.

In Haarlem maken we de stad samen; als inwoners, opvoeders, kinderen en jongeren, ouderen, ondernemers, sociaal-maatschappelijke organisaties en als gemeente. We zijn er samen voor elkaar.

Ook de leidende patronen, die in de kaderstellende nota 'Samen voor elkaar' beschreven zijn, wijzigen niet als gevolg van het Lenteakkoord. De beweging die is ingezet binnen de gemeente, de regio en met de maatschappelijke partners, is en blijft noodzakelijk. De praktijkwerkplaatsen ondersteunen de beoogde veranderingen. Het is dus van groot belang voort te gaan met de uitvoering hiervan. Dit betekent dat de kaderstellende nota ongewijzigd in de commissie en raad behandeld kan worden. In het Uitvoeringsprogramma 2012 zal een aantal aanpassingen wel doorgevoerd worden.

Invoering WWNV per 1 januari 2013 van de baan

De Wet Werken naar Vermogen (WWNV) gaat niet door. De wet bestond uit een verzameling aanpassingen op de Wet Werk en Bijstand, de Wet op de Sociale Werkvoorziening (WSW) en de Wet Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong). Met het niet doorgaan van de WWNV blijven deze regimes ongewijzigd van kracht. Bovendien krijgen gemeenten geen beschikking over het instrument loondispensatie en komt er geen gebundeld participatiebudget. De efficiencykorting op de sociale werkvoorziening komt te vervallen, evenals de door het Rijk beschikbaar gestelde herstructureringsfaciliteit.

Hoewel de WWNV van de baan is, blijven de maatschappelijke, economische en financiële overwegingen om het stelsel van sociale zekerheid meer activerend te maken onverkort van kracht. Daarom wordt een uitgangspuntennota opgesteld om het arbeidspotentieel van mensen in de bijstand zoveel mogelijk te benutten.

De nota zal uitgangspunten bevatten over bemiddeling door derden (Paswerk en andere bemiddelaars), andere vormen van samenwerking om mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt te activeren, de werkgeversdienstverlening (inrichten Werkplein en werkgeversservicepunt) en Social return on investment (SROI). De uitgangspuntennota sluit aan bij de beleidsuitgangspunten die in oktober 2011 zijn vastgelegd in het strategisch bedrijfsplan 'Kans en Kracht'. In september 2012 wordt de nota aan de gemeenteraad voorgelegd.

Effecten extramuralisering binnen de Awbz

In het Lenteakkoord is ten aanzien van de Awbz afgesproken dat de huidige lichte intramurale zorg (zorgzwaartepakketten 1,2 en 3) vanaf 1 januari 2013 voor nieuwe cliënten niet meer in instellingen wordt aangeboden. Cliënten worden voortaan in de eigen (woon)omgeving geholpen (extramuraal). Hierdoor zal naar verwachting de druk op de individuele Wmo-voorzieningen toenemen en neemt ook het belang toe van de praktijkwerkplaats Fysieke infrastructuur wonen, welzijn en zorg.

Overheveling Awbz-begeleiding per 2013 gaat niet door

De decentralisatie van Awbz-begeleiding is opgeschort. Wij gaan er - met de VNG - vanuit dat er sprake is van uitstel van de verdere overheveling. Een kamerbrede meerderheid heeft bij het aantreden van het kabinet Rutte ingestemd met het traject tot het decentraliseren van de extramurale begeleiding in de Awbz. De decentralisatie van delen van de Awbz maakt bovendien onderdeel uit van een breder traject waarbij al langer sprake is van overheveling van taken naar de gemeente (Wmo). Ook uit de recente behandeling van het wetsvoorstel voor overheveling in de Tweede Kamer kan worden opgemaakt dat er geen weerstand bestaat tegen de decentralisatie van de begeleidingsfunctie. Wel zijn er bij sommige Kamerfracties zorgen over het waarborgen van een kwalitatief goede dienstverlening aan de inwoners.

De gedachte achter de decentralisatie was dat gemeenten de begeleiding van kwetsbare burgers beter kunnen organiseren. Aangezien deze gedachte niet ter discussie staat, mag aangenomen worden dat de decentralisatie op enig moment wel door zal gaan; mogelijk zelfs uitgebreid met andere onderdelen van de Awbz. Of en wanneer de overheveling plaatsvindt en welke mate van beleidsvrijheid de gemeenten daarbij krijgen, is op dit moment nog niet duidelijk. Na de verkiezingen zal een nieuw kabinet hier voorstellen voor moeten doen. We maken daarom een pas op de plaats met het voorbereiden van de uitvoeringsorganisatie voor de decentralisatie (inkoopstrategie, verordening, bemensing en inrichting loket, kwaliteitsbeleid), maar zorgen wel dat we voorbereid zijn op het moment dat er duidelijkheid komt over het doorgaan van de decentralisatie.

De voorbereiding op de decentralisatie heeft ook veel opgeleverd wat breder toepasbaar is, en waar we gewoon mee door willen gaan. Kern daarvan is dat er een brug geslagen is tussen zorg en welzijn, tussen de Awbz en de Wmo, tussen gemeenten en de zorgsector. We willen de samenwerking met de zorgsector (Zorgkantoor, Vereniging Bedrijfstak Zorg en individuele zorgaanbieders) met kracht voortzetten en daartoe een gezamenlijk (innovatie)programma ontwikkelen. We anticiperen daarmee op toekomstige ontwikkelingen, maar ook in het hier en nu heeft samenwerking wederzijdse voordelen. We zullen ook Wmo-raden, cliëntenorganisaties en regiogemeenten daarbij betrekken.

Uitstel van de Awbz betekent ook dat we een aantal zaken minder makkelijk kunnen bundelen, zoals de inkoop van huishoudelijke hulp en delen van de Awbz. Toch zetten we daar wel op in.

Stand van zaken decentralisatie Jeugdzorg

In het Lenteakkoord wordt niet gesproken over de decentralisatie van de Jeugdzorg. Op 5 juni 2012 heeft de Tweede Kamer echter besloten om de Stelselwijziging Jeugdzorg niet-controversieel te verklaren. Dat betekent dat de behandeling van dit onderwerp door de Kamer wordt voortgezet in deze demissionaire periode. Naar verwachting komt conform eerdere planning per 1 januari 2015 alle Jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van de gemeente te vallen.

De voorbereidingen hiervoor liggen op schema. De verwachting is dat de uitgangspuntennota 'Samen voor jeugd' op 19 juni 2012 in B&W besproken wordt. In de uitgangspuntennota wordt de visie op de implementatie van de transitie Jeugdzorg gegeven.

Er wordt voorgesteld om de komende periode, voorafgaand aan de transitie, te werken aan een stevige basis door in te zetten op onderstaande onderdelen:

- Een versterkt Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) klaar om de basis voor de transitie jeugdzorg te vormen.
- Een sterke pedagogische 'burgergemeenschap', waarin burgers zich betrokken voelen bij (de opvoeding van) kinderen en jeugdigen in hun omgeving.
- Basisvoorzieningen (pedagogisch medewerkers van kinderdagverblijven, huisartsen, medewerkers van consultatiebureaus, leerkrachten, welzijnswerkers etcetera) waar ouders met (eenvoudige) opvoedvragen terecht kunnen; die zich als medeopvoeder betrokken voelen bij een gezonde ontwikkeling en ouders kunnen ondersteunen bij vragen en zorgen.
- Een opzet voor een goede zorgstructuur, waarin hulpverleners naast ouders staan bij het vinden van oplossingen op opvoed- en opgroevragen.
- Professionals in het CJG die een goede inschatting van problematiek kunnen maken en een opzet voor de toegang tot specialistische zorg.
- Een waarborg voor de veiligheid van kinderen.
- Goede zorg voor multi-probleemgezinnen.

Financiële gevolgen

In de Kadernota 2012 is het uitgangspunt: Rijksbudget is werkbudget. Om deze reden vindt er geen wezenlijke wijziging plaats in de gemeentelijke Meerjarenbegroting. Het is nog niet duidelijk of het Lenteakkoord gevolgen heeft voor de toekenning van de invoeringsbudgetten Jeugdzorg en begeleiding in 2013.

Veranderingen met betrekking tot communicatie

De transitie van het sociaal domein loopt onverminderd door. En daarmee ook de in- en externe communicatie hierover. De val van het kabinet zorgt er daarnaast voor dat er extra duidelijkheid gegeven moet worden aan Haarlemmers met betrekking tot de aangekondigde wijzigingen van de WWNV en de Awbz. De boodschap dat de WWNV ingetrokken is, betekent niet dat er geen veranderingen zullen zijn voor burgers aan de onderkant van de arbeidsmarkt. De communicatie over het belang van werk, binnen het programma Kans en kracht, zal hierop worden aangepast. Voor de Awbz-begeleiding geldt dat er voor Haarlemmers die van deze

regeling gebruik maken voorlopig niets verandert. Zodra dit wel aan de orde is, brengen we u daarvan direct op de hoogte.

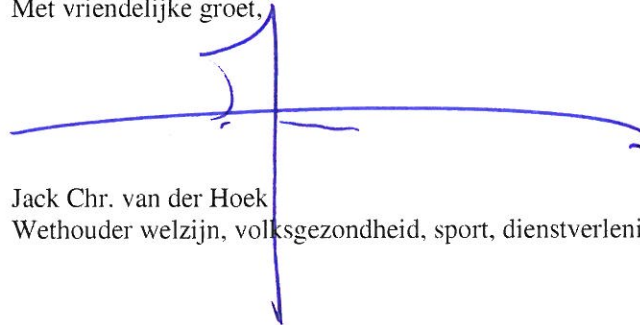
Voor alle doelgroepen, zelfredzaam dan wel gebruik makend van ondersteuningsaanbod, wordt dit najaar een communicatiecampagne opgestart waarmee de beweging naar eigen kracht, zelfredzaamheid en actief burgerschap gestimuleerd wordt.

Vervolg van de onderzoeken

Zoals we in de vorige brief aangaven, is onderzoek gedaan naar de stapeling van effecten bij doelgroepen en het draagvlak voor actief of actiever burgerschap. In bijlage D van de nota Samen voor elkaar is over de resultaten gerapporteerd. Het is de bedoeling om het opgebouwde huishoudenbestand als monitor in te zetten, zodat de spreiding van risicogroepen en het gebruik van regelingen te volgen en ook te lokaliseren is binnen de stad.

Samenvattend: wij gaan door op de ingeslagen weg en werken verder aan de vernieuwing van een systeem voor ondersteuning en activering waarin de eigen kracht van Haarlemmers centraal staat en er ondersteuning is voor hen die dit tijdelijk of permanent nodig hebben. In de bijlage vindt u een beschrijving van de stand van zaken van de praktijkwerkplaatsen.

Met vriendelijke groet,

Jack Chr. van der Hoek
Wethouder welzijn, volksgezondheid, sport, dienstverlening en communicatie

Jan Nieuwenburg
Wethouder volkshuisvesting, economische en sociale zaken, onderwijs en jeugdbeleid

